

Zo veel om te vragen...

De toekomst van het theater I: een steekproef

BOJANA CVEJIĆEN DANIELLE DE REGT

De belangrijkste reden om een nummer te maken rond futurologie was om een plaats te creëren waar we konden nadenken over de toekomst van het theater. Wat betekent het eigenlijk om vragen te stellen zoals: 'Denk je dat het theater – zoals we het kennen – over vijftig jaar nog zal bestaan? Indien ja, hoe zal het er dan uitzien? Indien nee, waardoor zal het dan vervangen zijn?' Een mogelijk antwoord, dat dezelfde verontrusting met zich meedraagt als dewelke Adorno koesterde over de nieuwe muziek in het midden van de twintigste eeuw, zou zijn dat niets nog vanzelfsprekend is. Evenzo het theater zoals we het vandaag kennen: zal het of zou het nog moeten bestaan in 2057? Daarom vroegen we een aantal experts, die op de ene of andere manier werkzaam zijn binnen het theater, om een enquête in te vullen die afgeleid is van de klassieke interviewmethode in *future studies*.

zal het
of zou het nog
moeten bestaan
in 2057?

Onze vragen zijn daarom opgesteld rond de categorieën van het waarschijnlijke, het mogelijke en het preferentiële, met als doel visionaire scenario's te stimuleren voor alternatieve toekomstën voor het theater. Werd eens, geheel in de sfeer van post-mei '68, het heden onderzocht via de archeologie (of genealogie) van kennis, of deconstructie (om maar een paar dominante paden te noemen die Foucault en Derrida gebaad hebben), nu is het de scenariomentaliteit die ervoor zorgt dat we het heden zien als een 'back to the future'. Door ons de toekomst voor te stellen, kunnen we het latente potentieel van het heden begrijpen, of omgekeerd: we kunnen detecteren wat er in het heden zou moeten veranderen om de toekomstën die we voor ogen hebben, mogelijk te maken.

het waarschijnlijke,
het mogelijke en het
preferentiële

In de enquête die volgt, zul je vaak een koor terugvinden dat de dood van het theater bezingt. Voor sommigen was het overduidelijk dat het theater dood is. *Zó dood* dat het al dood was voor het zelfs was geboren, zoals de opera. De hele theatergeschiedenis van de twintigste eeuw zou daardoor omschreven kunnen worden als een amusante reeks van reanimatiepogingen. Natuurlijk zijn er ook stemmen die ernaar streven om terug te winnen wat zij zien als essentieel of specifiek voor het theater ten opzichte van andere kunsten, iets wat we volgens hen een halve eeuw later nog nodig zullen hebben: het *live* samenzijn van acteurs en publiek, de etymologische definitie van *theatron* als de plaats van waaruit het publiek een actie bekijkt die zichzelf presenteert op een andere plaats. Diezelfde conditie van het kijkerschap in een *live* medium wordt ook betwist in antwoorden van degenen die de toekomst zien als technologisch geavanceerd, waardoor het leven er geheel anders zal uitzien.

je zal vaak
een koor
terugvinden
dat de dood
van het theater
bezingt

